

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ค
สารบัญแผนที่.....	น
สารบัญแผนผัง.....	บ
สารบัญภาพ.....	ด

บทที่

1.	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่วิจัย.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	ข้อกีดขวางเบื้องต้นในการวิจัย.....	4
	ความจำกัดของการวิจัย.....	5
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	สถานที่เก็บข้อมูลในการวิจัย.....	14
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	14
	อุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย.....	15
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	16
	เชิงอรรถท้ายบทที่ 1	18

2. ภูมิหลังของเรื่องที่ศึกษา.....	21
ภูมิหลังด้านภูมิศาสตร์ของนครศรีธรรมราช	21
ขนาด ที่ตั้ง อาณาเขต	21
ลักษณะภูมิประเทศ.....	22
แม่น้ำลำคลอง.....	23
ลักษณะภูมิอากาศ.....	24
ประชากร.....	24
การปกครอง.....	25
ภูมิหลังด้านวัฒนธรรมของนครศรีธรรมราช.....	25
เชื้อชาติ.....	25
ศาสนา.....	25
ภาษาและวรรณกรรม.....	27
ประเพณี.....	29
มหรสพ กีฬา และการละเล่นพื้นบ้าน.....	31
ศิลปกรรมแขนงต่าง ๆ	31
อารยธรรม ประวัติศาสตร์ และโบราณคดีของนครศรีธรรมราช.....	33
ยุคหินกลาง.....	33
ยุคหินใหม่.....	33
ยุคโลหะ.....	33
พุทธศตวรรษที่ 7-8.....	34
พุทธศตวรรษที่ 9-10.....	35
พุทธศตวรรษที่ 11-12.....	35
พุทธศตวรรษที่ 13-19.....	36
พุทธศตวรรษที่ 20-25.....	38

ความเป็นมาของอารยธรรมอินเดียในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	43
ความเป็นมาของอารยธรรมอินเดียในคาบสมุทรมลายู.....	49
อิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช.....	53
ความเป็นมาของประติมากรรมรูปเคารพของศาสนาพราหมณ์.....	54
ประติมากรรมรูปเคารพในลัทธิต่าง ๆ บางลัทธิของพราหมณ์.....	57
ไวษณพนิกาย.....	57
ไศวนิกาย.....	58
ศักติ.....	59
ความเชื่อทั่วไปในศาสนาพราหมณ์.....	61
ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า.....	61
ความเชื่อเกี่ยวกับพระเจ้าสูงสุด.....	62
พระพรหม.....	62
พระวิษณุ.....	63
พระศิวะ.....	63
ความเชื่อเกี่ยวกับอากัณฐ.....	64
ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องกรรม.....	65
ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์.....	65
ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งสูงสุด.....	66
เชิงอรรถท้ายบทที่ 2.....	68
3. หลักฐานทางโบราณวัตถุสถานที่เกี่ยวกับชุมชนโบราณของพราหมณ์ใน	
นครศรีธรรมราช	82
โบราณวัตถุที่เกี่ยวกับศาสนาพราหมณ์ที่ค้นพบในนครศรีธรรมราช.....	82
พระวิษณุ.....	84
พระศิวะ.....	103
ศิวนาฏราช.....	105
ศิวลึงค์.....	106

โยนิ	116
พระอุมา	124
พระพิฆเนศวร.....	125
พระพรหม	129
หงส์	130
โบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช.....	139
โบราณสถานหมายเลข 1 (วัดเจดีย์หลวง)	140
โบราณสถานหมายเลข 2 (วัดจอมทอง)	142
โบราณสถานหมายเลข 3 (วัดนาซอ-ร้าง).....	145
โบราณสถานหมายเลข 4 (บ้านกีน).....	146
โบราณสถานหมายเลข 5 (บ้านท่าควาย).....	146
โบราณสถานหมายเลข 6 (บ้านท่าควาย)	148
โบราณสถานหมายเลข 7 (บ้านท่าควายล่าง).....	150
โบราณสถานหมายเลข 8 (บ้านไสสับ)	151
โบราณสถานหมายเลข 9 (วัดเบ็ก)	154
โบราณสถานหมายเลข 10 (บ้านสวนหัวแวน).....	155
โบราณสถานหมายเลข 11 (บ้านพังกำ).....	157
โบราณสถานหมายเลข 12 (บ้านนายวิจิตร อินทรราช).....	159
โบราณสถานหมายเลข 13 (สวนนายนวล สุกขำ).....	161
โบราณสถานหมายเลข 14 (สวนนายปลอก มั่นคง).....	162
โบราณสถานหมายเลข 15 (สวนนายอำนวย ควนเรือง).....	163
โบราณสถานหมายเลข 16 (สวนนายเฟื่อง เมืองท่วง).....	164
โบราณสถานหมายเลข 17 (บ้านนายอภิศักดิ์ ใจท้าว).....	164
โบราณสถานหมายเลข 18 (เขาคา).....	165
โบราณสถานหมายเลข 19 (วัดเทพราช-ร้าง หรือบ้านทอเรือ)....	167
โบราณสถานหมายเลข 20 (บ้านทุ่งพัน).....	168

โบราณสถานหมายเลข 21 (บ้านทุ่งพัน).....	169
โบราณสถานหมายเลข 22 (วัดโมคลาน).....	170
โบราณสถานหมายเลข 23 (หอพระนารายณ์).....	173
โบราณสถานหมายเลข 24 (หอพระอิศวร).....	173
โบราณสถานหมายเลข 25 (โบสถ์พราหมณ์).....	174
โบราณสถานหมายเลข 26 (ฐานพระสยาม).....	176
เชิงอรรถท้ายบทที่ 3	201
4. หลักฐานทางเอกสารที่เกี่ยวกับพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช.....	209
ความสำคัญของเอกสาร	209
อิทธิพลทางอารยธรรมของอินเดียที่มีต่ออักษรและภาษาในเอเชีย	
ตะวันออก-เฉียงใต้	210
จารึกในนครศรีธรรมราชที่รับอิทธิพลเกี่ยวกับพราหมณ์.....	213
ศิลาจารึกหุบเขาของคอย.....	213
ศิลาจารึกหลักที่ 27 (วัดมเหยงคณ์).....	227
ศิลาจารึกหลักที่ 23 (วัดเสมาเมืองหรือเสมาชัย)	231
ศิลาจารึกหลักที่ 24 (วัดหัวเวียง ไชยา)	250
ศิลาจารึกหลักที่ 29 (วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร).....	260
จารึกหลักที่ น.ศ.11 หรือ น.ศ.พิเศษ	276
เอกสารโบราณในนครศรีธรรมราชที่รับอิทธิพลเกี่ยวกับพราหมณ์...	282
ตำนานพราหมณ์เมืองนครศรีธรรมราช.....	282
คำราชาชนลักษณะ.....	283
คำราเกี่ยวกับไสยศาสตร์และพิธีกรรม.....	285
วรรณคดีชาวนาน.....	286
เชิงอรรถท้ายบทที่ 4	299

5. อิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช.....	310
ความเชื่อในนครศรีธรรมราชที่รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์.....	310
ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าทั่วไป.....	311
ความเชื่อเกี่ยวกับวิญญาณ.....	311
ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องกรรม.....	313
ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์.....	313
พิธีกรรมในนครศรีธรรมราชที่รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์.....	322
พิธีกรรมเกี่ยวกับชุมชน.....	323
พิธีกรรมพวย (แหนางกระดาน).....	323
พิธีแรกนาขวัญ.....	324
พิธีสวดภาณยักษ์เพื่อไล่แม่มด.....	324
พิธีคัมภีร์พระพิพัฒน์สัตยา.....	324
พิธีขอฝน (พระพิรุณศาสตร์).....	325
พิธีสารทเดือนสิบ.....	325
พิธีสงกรานต์.....	325
พิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิต.....	326
พิธีมงคลอื่น ๆ	326
ตระกูลพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช.....	328
เชิงอรรถท้ายบทที่ 5	338
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	341
บทสรุป.....	341
ข้อเสนอแนะ.....	353
บรรณานุกรม.....	355
แผนที่ประกอบ.....	377
แผนผังประกอบ.....	388
ภาพประกอบ.....	414
ประวัติการศึกษา.....	554

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ประติมากรรมพระวิษณุในนคร ศรีธรรมราช จำแนกตามสถานที่ที่ค้นพบ.....	100
2 ประติมากรรมพระวิษณุในนคร ศรีธรรมราช จำแนกตามอำเภอที่ค้นพบ.....	101
3 ประติมากรรมพระวิษณุในนคร ศรีธรรมราช จำแนกตามวัสดุที่ใช้และการ กำหนดอายุ.....	102
4 ประติมากรรมชีวิตลิงค์กลุ่มเหมือนจริงที่ค้นพบในนคร ศรีธรรมราช จำแนก ตามแหล่งที่พบ จำนวน และวัสดุที่ใช้.....	108
5 ประติมากรรมชีวิตลิงค์กลุ่มประเพณีนิยมที่ค้นพบในนคร ศรีธรรมราช จำแนก ตามแหล่งที่พบ จำนวน และวัสดุที่ใช้.....	110
6 ประติมากรรมชีวิตลิงค์ที่ค้นพบในนคร ศรีธรรมราช จำแนกตามอำเภอที่ค้นพบ.....	113
7 ประติมากรรมชีวิตลิงค์ที่ค้นพบในนคร ศรีธรรมราช จำแนกตามรูปแบบทาง ศิลปกรรม.....	114
8 ประติมากรรมชีวิตลิงค์ที่ค้นพบในนคร ศรีธรรมราช จำแนกตามกำหนดอายุ...	115
9 ประติมากรรมโยนิที่ค้นพบในนคร ศรีธรรมราช จำแนกตามแหล่งที่ค้นพบ และจำนวน.....	120
10 ประติมากรรมโยนิที่ค้นพบในนคร ศรีธรรมราช จำแนกตามอำเภอที่ค้นพบ...	122
11 ประติมากรรมโยนิที่ค้นพบในนคร ศรีธรรมราช จำแนกตามรูปแบบทาง ศิลปกรรม.....	123
12 ประติมากรรมเบื้อง ในศาสนาพราหมณ์ที่ค้นพบในนคร ศรีธรรมราช จำแนก ตามอำเภอที่ค้นพบ.....	133
13 ประติมากรรมเบื้อง ในศาสนาพราหมณ์ที่ค้นพบในนคร ศรีธรรมราช จำแนก ตามประเภทของประติมากรรม.....	134

14	ประติมากรรมเนื่องในศาสนาพราหมณ์ที่ค้นพบในนครศรีธรรมราช จำแนกตามกำหนดอายุของประติมากรรมแต่ละประเภท.....	135
15	ประติมากรรมเนื่องในศาสนาพราหมณ์ที่ค้นพบในนครศรีธรรมราช จำแนกตามกำหนดอายุ.....	136
16	ประติมากรรมเนื่องในศาสนาพราหมณ์ที่ค้นพบในนครศรีธรรมราช จำแนกตามประเภทของประติมากรรมและวัสดุที่ใช้.....	137
17	ประติมากรรมเนื่องในศาสนาพราหมณ์ที่ค้นพบในนครศรีธรรมราช จำแนกตามประเภทของวัสดุที่ใช้.....	138
18	โบราณสถานเนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตามแหล่งที่ค้นพบ.....	181
19	โบราณสถานเนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตามอำเภอที่ค้นพบ.....	183
20	โบราณสถานเนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตามประเภทประติมากรรมในศาสนาพราหมณ์ที่พบรวมในโบราณสถานแต่ละแห่ง.....	184
21	โบราณสถานเนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตามจำนวนประติมากรรมในศาสนาพราหมณ์ที่พบรวมในโบราณสถานทุกแห่ง.....	187
22	โบราณสถานเนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุของประติมากรรมที่เก่าแก่ที่สุดที่พบรวมในโบราณสถาน โดยพิจารณาจากรูปแบบทางศิลปกรรม.....	188
23	โบราณสถานเนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตามประเภทของชิ้นส่วนสถาปัตยกรรม ศิลา และสระน้ำโบราณที่พบรวมในโบราณสถานแต่ละแห่ง.....	189
24	โบราณสถานเนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตามประเภทและจำนวนของชิ้นส่วนสถาปัตยกรรมที่พบรวมในโบราณสถานทุกแห่ง.....	192

25	โบราณสถานเนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตาม ทิศที่ตั้งและจำนวนของระบบสระน้ำโบราณในโบราณสถานแต่ละแห่ง.....	193
26	โบราณสถานเนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตาม ทิศที่ตั้งและจำนวนของสระน้ำโบราณในโบราณสถานทุกแห่ง.....	196
27	โบราณสถานเนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตาม ทิศที่ตั้งน้ำโบราณไหลผ่านโบราณสถานแต่ละแห่ง.....	197
28	โบราณสถานเนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตาม ทิศที่ตั้งน้ำโบราณไหลผ่านโบราณสถานทุกแห่ง.....	200
29	จารึกที่เนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตามอำเภอ ที่ค้นพบ.....	289
30	จารึกที่เนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตามจำนวน ที่ค้นพบในแต่ละอำเภอ.....	290
31	จารึกที่เนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตามวัสดุที่ใช้	291
32	จารึกที่เนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตามจำนวน ของวัสดุที่ใช้.....	292
33	จารึกที่เนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตามอักษร ที่ใช้.....	293
34	จารึกที่เนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกจำนวนตาม อักษรที่ใช้.....	294
35	จารึกที่เนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตามภาษา ที่ใช้.....	295
36	จารึกที่เนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกจำนวนตาม ภาษาที่ใช้.....	296
37	จารึกที่เนื่องในศาสนาพราหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ...	297

38	จารึกที่เนื่องในศาสนาพรหมณ์ในนครศรีธรรมราช จำแนกตามความเชื่อ ในลัทธิต่าง ๆ.....	298
39	ความเชื่อในนครศรีธรรมราชที่รับอิทธิพลจากศาสนาพรหมณ์ จำแนกตาม การเห็นและการอธิบายเทวรูปในศาสนาพรหมณ์.....	315
40	ความเชื่อในนครศรีธรรมราชที่รับอิทธิพลจากศาสนาพรหมณ์ จำแนกตาม ความเชื่อต่อกันหาเจนีอธรรมชาติ.....	316
41	ความเชื่อในนครศรีธรรมราชที่รับอิทธิพลจากศาสนาพรหมณ์ จำแนกตาม ความเชื่อเกี่ยวกับกรรม.....	317
42	ความเชื่อในนครศรีธรรมราชที่รับอิทธิพลจากศาสนาพรหมณ์ จำแนกตาม ความเชื่อเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์.....	318
43	ความเชื่อในนครศรีธรรมราชที่รับอิทธิพลจากศาสนาพรหมณ์ จำแนกตาม ความเชื่อเกี่ยวกับคัมภีร์และเวทมนตร์คาถา.....	319
44	ความเชื่อในนครศรีธรรมราชที่รับอิทธิพลจากศาสนาพรหมณ์ จำแนกตาม คุณสมบัติของเครื่องรางของขลังบางชนิด.....	320
45	ความเชื่อในนครศรีธรรมราชที่รับอิทธิพลจากศาสนาพรหมณ์ จำแนกตาม ความเชื่อเรื่องโชคเคราะห์.....	321

สารบัญแนบที่

แนบที่หมายเลข	หน้า
1 ประเทศไทย.....	377
2 ภาคใต้ของประเทศไทย.....	378
3 จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	379
4 อาณาเขตของจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	380
5 ภูมิประเทศของจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	381
6 อำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	382
7 ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	383
8 อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	384
9 อำเภอสิชต จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	385
10 อำเภอหาดสำราญ จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	386
11 อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	387

สารบัญแนมฉง

แนมฉงหมายเลช	หน้า
1 โบราณสถานหมายเลช 1 (วักเจคียทลวง).....	388
2 โบราณสถานหมายเลช 2 (วักจอมทอง).....	389
3 โบราณสถานหมายเลช 3 (วักนาชอม-ร้าง).....	390
4 โบราณสถานหมายเลช 4 (บ้านคิน).....	391
5 โบราณสถานหมายเลช 5 (บ้านทาควาย).....	392
6 โบราณสถานหมายเลช 6 (บ้านทาควาย).....	393
7 โบราณสถานหมายเลช 7 (บ้านทาควายลาง).....	394
8 โบราณสถานหมายเลช 8 (บ้านไสสับ).....	395
9 โบราณสถานหมายเลช 9 (บ้านวักเบ็ก).....	396
10 โบราณสถานหมายเลช 10 (บ้านลวนหัวแหวน).....	397
11 โบราณสถานหมายเลช 11 (บ้านพังถ่า).....	398
12 โบราณสถานหมายเลช 12 (บ้านนายวักจิตร อินทราช)... ..	399
13 โบราณสถานหมายเลช 13 (สวนนายนวล สคชา).....	400
14 โบราณสถานหมายเลช 14 (สวนนายปลอก มั่นคง).....	401
15 โบราณสถานหมายเลช 15 (สวนนายอำนวย ควนเรีอง). ..	402
16 โบราณสถานหมายเลช 16 (สวนนายเฟือม เมืองค้วง).. ..	403
17 โบราณสถานหมายเลช 17 (บ้านนายอภิศักดิ์ ใจห้าว)... ..	404
18 โบราณสถานหมายเลช 18 (เขาคา).....	405
19 โบราณสถานหมายเลช 19 (วักเทพราช(ร้าง)หรือบ้านคอเรือ).....	406
20 โบราณสถานหมายเลช 20 (บ้านทุ่งพัน).....	407
21 โบราณสถานหมายเลช 21 (บ้านทุ่งพัน).....	408

แผนผังหมายเลข	หน้า
22 โบราณสถานหมายเลข 22 (วัดโมคลาน).....	409
23 โบราณสถานหมายเลข 23 (หอพระนารายณ์).....	410
24 โบราณสถานหมายเลข 24 (หอพระอิศวร).....	411
25 โบราณสถานหมายเลข 26 (ฐานพระสยาม).....	412
26 วัดเสมาชัย (ร้าง).....	413

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	พระวิษณุ พบที่โบราณสถานหมายเลข 23 (หอพระนารายณ์).....	414
2	พระวิษณุ พบที่วัดพระเพรง.....	415
3	พระวิษณุ พบที่โบราณสถานหมายเลข 11 (บ้านพังงำ).....	416
4	พระวิษณุ พบที่โบราณสถานหมายเลข 2 (วัดจอมทอง).....	417
5	พระวิษณุ พบที่วัดเกาะพระนารายณ์.....	418
6	พระวิษณุ พบที่วัดเกาะพระนารายณ์.....	419
7	พระวิษณุ พบที่ตำบลเสาเกา.....	420
8	พระวิษณุ พบที่วัดคูมโป้ง (ร้าง).....	421
9	พระวิษณุ พบที่โบราณสถานหมายเลข 19 (วัดเทพราช-ร้าง).....	422
10	ฐานเทวรูปพระวิษณุ พบที่วัดพระเพรง.....	423
11	ฐานเทวรูปพระวิษณุ พบที่วัดพระเพรง.....	424
12	พระวิษณุ พบที่โบราณสถานหมายเลข 25 (โบสถ์พราหมณ์).....	425
13	พระวิษณุ พบที่โบราณสถานหมายเลข 25 (โบสถ์พราหมณ์).....	426
14	พระศิวนาฏราชพบที่โบราณสถานหมายเลข 25 (โบสถ์พราหมณ์).....	427
15	ศิวลึงค์และโยนิ พบที่โบราณสถานหมายเลข 24 (หอพระอิศวร)....	428
16	ศิวลึงค์และโยนิ พบที่โบราณสถานหมายเลข 14 (สวนนายปลอก มั่นคง)	429
17	ศิวลึงค์ พบที่โบราณสถานหมายเลข 24 (หอพระอิศวร).....	430
18	ศิวลึงค์ พบที่บ้านหัวทอน.....	431
19	ศิวลึงค์ พบที่สุเหร่ากอจันทน์.....	432
20	ศิวลึงค์ พบที่โบราณสถานหมายเลข 3 (วัดนาขอม-ร้าง).....	433
21	ศิวลึงค์ พบที่โบราณสถานหมายเลข 24 (หอพระอิศวร).....	434
22	ศิวลึงค์ พบที่โบราณสถานหมายเลข 24 (หอพระอิศวร).....	435

23	ศีวลึงค์ พบที่โบราณสถานหมายเลข 24 (หอพระอิศวร).....	436
24	ศีวลึงค์ พบที่โบราณสถานหมายเลข 3 (วัดนาขอม-ร้าง).....	437
25	ศีวลึงค์ พบที่โบราณสถานหมายเลข 3 (วัดนาขอม-ร้าง).....	438
26	ศีวลึงค์ พบที่โบราณสถานหมายเลข 3 (วัดนาขอม-ร้าง).....	439
27	ศีวลึงค์ พบที่โบราณสถานหมายเลข 19 (วัดเทพราช-ร้าง).....	440
28	ศีวลึงค์ พบที่บ้านถนนใน.....	441
29	ศีวลึงค์ พบที่โบราณสถานหมายเลข 20 (บ้านทุ่งพัน).....	442
30	ศีวลึงค์ พบที่โบราณสถานหมายเลข 21 (บ้านทุ่งพัน).....	443
31	ศีวลึงค์ พบที่จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	444
32	ศีวลึงค์ พบที่โบราณสถานหมายเลข 24 (หอพระอิศวร).....	445
33	ศีวลึงค์ พบที่โบราณสถานหมายเลข 26 (ฐานพระสยาม).....	446
34	โยนิ พบที่โบราณสถานหมายเลข 18 (เขาคา).....	447
35	โยนิ พบที่วัดเพชรจริก.....	448
36	โยนิ พบที่วัดจันทาราม.....	449
37	โยนิ พบที่โบราณสถานหมายเลข 24 (หอพระอิศวร).....	450
38	โยนิ พบที่วัดหัวทุ่ง.....	451
39	โยนิ พบที่โบราณสถานหมายเลข 22 (วัดโมคคัลลาน).....	452
40	โยนิ พบที่สุเหร่ากอจันทร์.....	453
41	โยนิ พบที่โบราณสถานหมายเลข 26 (ฐานพระสยาม).....	454
42	โยนิ พบที่วัดเปลี่ยน.....	455
43	โยนิ พบที่วัดหัวทุ่ง.....	456
44	โยนิ พบที่โบราณสถานหมายเลข 3 (วัดนาขอม-ร้าง).....	457
45	โยนิ พบที่โบราณสถานหมายเลข 26 (ฐานพระสยาม).....	458
46	โยนิ พบที่โบราณสถานหมายเลข 6 (บ้านท่าควาย).....	459

ภาพที่	หน้า
47 โยนิ พบทที่โบราณสถานหมายเลข 4 (บ้านคีน).....	460
48 โยนิ พบทที่โบราณสถานหมายเลข 1 (วัดเจติยทัตถ).....	461
49 โยนิ พบทที่โบราณสถานหมายเลข 8 (บ้านไสสัณ).....	462
50 โยนิ พบทที่โบราณสถานหมายเลข 10 (บ้านสวนหัวแหวน).....	463
51 โยนิ พบทที่โบราณสถานหมายเลข 20 (บ้านทุ่งพัน).....	464
52 โยนิ พบทที่โบราณสถานหมายเลข 22 (วัดโมคลาน).....	465
53 โยนิ พบทที่โบราณสถานหมายเลข 5 (บ้านท่าควาย).....	466
54 โยนิ พบทที่โบราณสถานหมายเลข 18 (เขาคา).....	467
55 พระอุมาพบทที่โบราณสถานหมายเลข 25 (โบสถ์พราหมณ์).....	468
56 พระพิษเนศวร พบทที่วัดพระเพรง.....	469
57 พระพิษเนศวร พบทที่โบราณสถานหมายเลข 25 (โบสถ์พราหมณ์)...	470
58 พระพิษเนศวร พบทที่โบราณสถานหมายเลข 25 (โบสถ์พราหมณ์)...	471
59 พระพิษเนศวร พบทที่โบราณสถานหมายเลข 25 (โบสถ์พราหมณ์)...	472
60 พระพรหม พบทที่โบราณสถานหมายเลข 2 (วัดจอมทอง).....	473
61 พระหริหระ พบทที่วัดพระเพรง.....	474
62 หงส์ พบทที่โบราณสถานหมายเลข 25 (โบสถ์พราหมณ์).....	475
63 หับหลัง พบทที่โบราณสถานหมายเลข 1 (วัดเจติยทัตถ).....	476
64 ขรณีประศุ พบทที่โบราณสถานหมายเลข 2 (วัดจอมทอง).....	477
65 ขรณีประศุ พบทที่โบราณสถานหมายเลข 2 (วัดจอมทอง).....	478
66 เนินโบราณสถานหมายเลข 3 (วัดนาขอม-ร้าง).....	479
67 เนินโบราณสถานหมายเลข 3 (วัดนาขอม-ร้าง).....	480
68 สระน้ำโบราณ โบราณสถานหมายเลข 3 (วัดนาขอม-ร้าง).....	481
69 เนินโบราณสถานหมายเลข 4 (บ้านคีน).....	482
70 ขรณีประศุ โบราณสถานหมายเลข 4 (บ้านคีน).....	483

ภาพที่	หน้า
71 ธรณีประทุ โบราณสถานหมายเลข 4 (บ้านคีน).....	484
72 เนินโบราณสถานหมายเลข 5.....	485
73 โยนี และเนินโบราณสถานหมายเลข 3.....	486
74 ธรณีประทุ โบราณสถานหมายเลข 6 (บ้านท่าควาย).....	487
75 กรอบประทุ โบราณสถานหมายเลข 6 (บ้านท่าควาย).....	488
76 กรอบประทุ โบราณสถานหมายเลข 6 (บ้านท่าควาย).....	489
77 ธรณีประทุ โบราณสถานหมายเลข 6 (บ้านท่าควาย).....	490
78 เนินโบราณสถานหมายเลข 7 (บ้านท่าควายล่าง).....	491
79 กรอบประทุโบราณสถานหมายเลข 7 (บ้านท่าควายล่าง).....	492
80 เนินโบราณสถานหมายเลข 8 (บ้านไสสัณ).....	493
81 แนวอิฐ โบราณสถานหมายเลข 8 (บ้านไสสัณ).....	494
82 สระน้ำโบราณ โบราณสถานหมายเลข 8 (บ้านไสสัณ).....	495
83 ธรณีประทุ โบราณสถานหมายเลข 8 (บ้านไสสัณ).....	496
84 ฐานเสา โบราณสถานหมายเลข 8 (บ้านไสสัณ).....	497
85 กรอบประทุ โบราณสถานหมายเลข 9 (วัดเบ็ก).....	498
86 หินบด โบราณสถานหมายเลข 9 (วัดเบ็ก).....	499
87 เนินโบราณสถานหมายเลข 10 (บ้านสวนหัวแหวน).....	500
88 กรอบประทุ โบราณสถานหมายเลข 10 (บ้านสวนหัวแหวน).....	501
89 ธรณีประทุ โบราณสถานหมายเลข 10 (บ้านสวนหัวแหวน).....	502
90 สระน้ำโบราณ โบราณสถานหมายเลข 10 (บ้านสวนหัวแหวน)...	503
91 เนินโบราณสถานหมายเลข 11 (บ้านพังงำ).....	504
92 ชิ้นส่วนโยนี โบราณสถานหมายเลข 11 (บ้านพังงำ).....	505
93 ชิ้นส่วนโยนี โบราณสถานหมายเลข 12 (บ้านนายวิจิตร อินทรราช)	506
94 ธรณีประทุ โบราณสถานหมายเลข 11 (บ้านพังงำ).....	507
95 เนินโบราณสถานหมายเลข 12 (บ้านนายวิจิตร อินทรราช).....	508

ภาพที่	หน้า
96 สระน้ำโบราณ โบราณสถานหมายเลข 12 (บ้านนายวิจิตร อินทรราช)	509
97 เนินโบราณสถานหมายเลข 13 (สวนนายนวล สุกขำ).....	510
98 ธรณีประทุ โบราณสถานหมายเลข 13 (สวนนายนวล สุกขำ).....	511
99 เนินโบราณสถานหมายเลข 14 (สวนนายปลอก มั่นคง).....	512
100 ธรณีประทุ โบราณสถานหมายเลข 14 (สวนนายปลอก มั่นคง).....	513
101 ฐานเสาโบราณสถานหมายเลข 15 (สวนนายอำนวย ควนเรือง)....	514
102 เนินโบราณสถานหมายเลข 16 (สวนนายเฟื่อง เมืองกว้าง).....	515
103 เขาคา ที่ตั้งโบราณสถานหมายเลข 18 (เขาคา).....	516
104 ฐานพบที่โบราณสถานหมายเลข 18 (เขาคา).....	517
105 ชิ้นส่วนเทวรูปพบที่โบราณสถานหมายเลข 18 (เขาคา).....	518
106 ล่างราง พบที่โบราณสถานหมายเลข 18 (เขาคา).....	519
107 ชิ้นส่วนอาคาร โบราณสถานหมายเลข 18 (เขาคา).....	520
108 ธรณีประทุ โบราณสถานหมายเลข 18 (เขาคา).....	521
109 ฐานเสา โบราณสถานหมายเลข 18 (เขาคา).....	522
110 เนินโบราณสถานหมายเลข 19 (วัดเทพราช-ร้าง).....	523
111 เนินโบราณสถานหมายเลข 20 (บ้านทุ่งพัน).....	524
112 ธรณีประทุ โบราณสถานหมายเลข 21 (บ้านทุ่งพัน).....	525
113 เนินโบราณสถานหมายเลข 22 (วัดโมคลาน).....	526
114 ธรณีประทุ โบราณสถานหมายเลข 22 (วัดโมคลาน).....	527
115 กรอบประทุ โบราณสถานหมายเลข 22 (วัดโมคลาน).....	528
116 กรอบประทุ โบราณสถานหมายเลข 22 (วัดโมคลาน).....	529
117 กรอบประทุ โบราณสถานหมายเลข 22 (วัดโมคลาน).....	530
118 ฐานเสา โบราณสถานหมายเลข 22 (วัดโมคลาน).....	531
119 สระน้ำโบราณ โบราณสถานหมายเลข 22 (วัดโมคลาน).....	532
120 โบราณสถานหมายเลข 23 (หอพระนารายณ์-บูรณะใหม่).....	533

ภาพที่	หน้า
121 โบราณสถานหมายเลข 24 (หอพระอิศวร-บูรณะใหม่).....	534
122 โบราณสถานหมายเลข 25 (โบสถ์พราหมณ์).....	535
123 โบราณสถานหมายเลข 26 (ฐานพระสยาม).....	536
124 บริเวณที่ประดิษฐานศิวิลิ่ง โบราณสถานหมายเลข 26 (ฐานพระสยาม)	537
125 ศิลารักษ์หุบเขาของคอย อำเภอรอนพิบูลย์.....	538
126 ศิลารักษ์หุบเขาของคอย (ตำแหน่งที่ 1).....	539
127 ศิลารักษ์หุบเขาของคอย (ตำแหน่งที่ 2).....	540
128 ศิลารักษ์หุบเขาของคอย (ตำแหน่งที่ 3).....	541
129 ศิลารักษ์หลักที่ 27 พบที่วัดมเหยงคณ์ อำเภอเมือง.....	542
130 ศิลารักษ์หลักที่ 23 พบที่วัดเสมาชัย (เสมาเมือง) อำเภอเมือง...	543
130 ศิลารักษ์หลักที่ 23 (ถ้ำที่สอง).....	544
131 ศิลารักษ์หลักที่ 24 พบที่วัดหัวเวียง อำเภอไชยา.....	545
132 ศิลารักษ์หลักที่ 29 พบที่วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมือง..	546
132 ศิลารักษ์หลักที่ 29 (ถ้ำที่สอง).....	547
133 จารึกหลักที่ น.ศ.11 (น.ศ.พิเศษ) พบที่อำเภอท่าศาลา.....	548
134 พรหมณ์กำลังประกอบพิธีขึ้นเบญจา.....	549
135 พระอิศวรทรงโค (ตัวหนังตะลุง).....	550
136 กระจกพรหมณ์แห่งนครศรีธรรมราช.....	551
137 กระจกพรหมณ์แห่งนครศรีธรรมราช.....	552
138 หนังสือบอก (สมุดข่อย) เนื่องในศาสนาพรหมณ์.....	553